

Boer Harald Simmelink ploegt niets meer

'Niet-kerende grondbewerking is beste voor bodemleven'

In de akkerbouw is niet-kerende grondbewerking een trend. Harald Simmelink is een voorbeeld van een boer die zijn grond niet meer ploegt, omdat dit volgens hem dodelijk is voor het bodemleven. Simmelink bewerkt de grond nu minimaal, zorgt dat die altijd groen is en laat de natuur verder werken. De omschakeling is echter niet zomaar gedaan.

En de boer ploegde voort. Wat Harald Simmelink betreft kan je deze oer-Hollandse spreuk beter vervangen door: 'en de boer verkocht zijn ploeg'. Simmelink heeft dat al gedaan. Op zijn akkerbouwbedrijf in het Zeeuwse Bruinisse, met 60 ha aan aardappelen, uien, bieten, granen en cichorei, wordt de grond nooit meer gekeerd.

Uit gewoonte en omdat iedereen het deed, ploegde ook Simmelink vroeger altijd zijn grond om als de gewassen waren geoogst. Door ploegen kwamen de gewasresten mooi onder de grond te zitten en zagen de percelen er mooi kaal uit: klaar voor het nieuwe zaaigoed.

Jaren geleden werd de Zeeuw aan het denken gezet over het waarom van het ploegen. Hij hoorde op een proefboerderij dat je ook kon boeren zonder te ploegen. „Dat bestaat niet, dacht ik eerst, maar ik ging me erin verdiepen toen ik het gevoel had dat mijn grond, de structuur, eigenlijk alles, minder leek te worden.” Simmelink ontdekte dat er in het grootste deel van de wereld niet wordt geploegd, en dat boeren in Zuid-Limburg zelfs niet mogen ploegen, om erosie op hun percelen tegen te gaan.

De Zeeuw was daarnaast bezig met een andere manier van bemesten. Niet klakkeloos NPK strooien volgens het bodemmonster, maar bemesten volgens de Albrecht-methode. „De filosofie van meneer Albrecht is: als een grond in balans is, als alle typen mineralen – er zijn er wel vijftig of zestig, veel meer dan N, P en K – in de juiste verhouding aanwezig zijn, dan groeien planten optimaal.”

Een boer weet volgens Simmelink veel van de fysische eigenschappen van de grond (bijvoorbeeld het percentage afslibbaar) en van de chemische eigenschappen (zoals pH). „Maar vraag een boer niks over bodembioogie, want dat weet hij niet”, stelt de Zeeuw. „Ook ik ben geen kenner. Maar ik begrijp wel een beetje van bodembioogie – ik ben van oorsprong docent scheikunde en biologie.”

Bovenste 8 cm belangrijkst

Simmelink ging inzien dat het bodemleven in de bovenste 8 cm het belangrijkst is voor de grond en het gewas. „Alleen in de bovenste 8 cm kan nog zuurstof komen; alle organismen hebben per definitie zuurstof nodig om te overleven. Maar het bodemleven in die 8 cm is verschrikkelijk complex, omdat er heel veel verschillende organismen in zitten die samen één voedselweb vormen.”

'Bodemleven is verschrikkelijk complex'

Ga je de grond ploegen, dan gooi je dus die bovenste 8 cm onder in de bouwvoor. Het bodemleven is dan helemaal overhoop gehaald, aldus Simmelink. „Er is dan geen voedselweb meer over, dat moet na ploegen steeds weer opnieuw ontstaan. Maar dat kan niet in de paar maanden tussen ploegen en zaaien. Je kunt dan wel zeggen: kunstmest erop en het gewas groeit wel. Maar als je jaar in, jaar uit voedsel onttrekt uit de grond en alleen maar NPK strooit, dan verschaalt die grond natuurlijk.”

Boeren ploegen niet alleen om de grond weer kaal en zaaiklaar te maken, maar ook om lucht erin te krijgen en om meer water erin te kunnen bufferen. Die argumenten begrijpt Simmelink echter niet. „Heb je iemand wel eens bosgrond zien ploegen? Nee, want wormen zorgen ervoor dat grond op een natuurlijke manier wordt ontwaterd.”

Tussenteelt niet altijd eenvoudig

Wormen moeten wel iets te eten hebben in de grond, anders overleven ze natuurlijk niet. Simmelink zorgt er daarom voor dat zijn percelen altijd groen zijn. Meteen na de oogst van bijvoorbeeld aardappelen zaait hij een groenbemester op het perceel, en laat dit staan tot na de winter, totdat er weer een nieuw gewas op wordt gezaaid. „Wormen willen gewasresten eten, geen compost.”

Een groenbemester als tussenteelt is echter niet altijd eenvoudig. Als bieten in november zijn gerooid, zal een ingezaaide groenbemester als gele mosterd vrijwel niet meer opkomen voor de winter. „Ik ga niet eerder bieten rooien om de groenbemester goed te laten groeien, want ik moet natuurlijk wel geld verdienen aan die bieten.”

Een groenbemester kan ook last geven na de winter. Gele mosterd stond bij Simmelink eens 1 m hoog. „Gewasresten stropen dan tijdens zaaien.”

De boer is gecharmeerd van groenbemestermengsels. Die zorgen voor een nog betere bodemstructuur. „Het hele jaar heb je al een monocultuur, waarom zou je daarna een enkele groenbemester zaaien – weer een monocultuur?”

Tussen twee teelten door laat Simmelink de grond het liefst helemaal met rust, zodat de bovenste 8 cm ongestoord blijft liggen. „Elke grondbewerking is per definitie slecht voor de structuur.” Als de boer denkt dat beluchten wel wat nodig is, bijvoorbeeld als er sporen zijn van oogstmachines, dan zet hij een woeler in met kromme tanden.

'Wormen zorgen voor natuurlijke ontwatering'

De Zeeuw legt uit: „Die doet de grond alleen optillen en terugleggen.”

In dezelfde werkgang gaat een rotorkoep mee, als de grond fijner moet worden gemaakt voor een fijn zaaibed. In het najaar zorgt Simmelink er sowieso voor dat de grond vlak ligt. „Daar heb je in het voorjaar alleen maar voordeel van. De grond wordt dan sneller droog door de zon en de buitentemperatuur.”

Nadeel van niet-kerende grondbewerking is dat de grond in het voorjaar langer nat kan zijn dan na ploegen. Simmelink wil daarom de mogelijkheid van directzaai

onderzoeken. „De grond hoeft je dan niet eerst zaaiklaar te maken. Losmaken en zaaien gebeurt in één werkgang.”

Omschakelen van ploegen naar niet-ploegen is niet snel gerealiseerd, benadrukt Simmelink. Zijn eerste perceel is nu voor het vijfde jaar ploegloos. De boer verwacht dat het bodemleven op al zijn percelen pas over vijf tot tien jaar helemaal in balans is. „De eerste jaren heb je zowel de voordelen van het nieuwe systeem als de nadelen van het oude systeem. Grond en de relatie grond-gewas is zó complex, dat een verandering van een natuurlijk proces jaren duurt.” <

